

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Allvarlig JO-kritik mot Kumlaanstalten – anställda avlyssnade advokatsamtal

Publicerad

18 APR 2024

Under en huvudförhandling i hovrätten befann sig advokaten i domstolens lokaler medan klienten närvarade från Kumlaanstalten via videolänk. Under en paus i förhandlingen avlyssnade anstaltens anställda samtal mellan den intagne och advokaten. Justitieombudsmannen riktar nu allvarlig kritik mot anstalten för att ha brutit mot avlyssningsförbudet i fängelselagen.

I en anmälan till Justitieombudsmannen, JO, framfördes kritik mot Kumlaanstalten. Anmälaren var intagen på anstalten och medverkade i februari 2022 i en två dagar lång huvudförhandling i hovrätten via videolänk från anstalten.

Den första förhandlingsdagen bad han personalen att i en paus ringa upp advokaten, vilket de gjorde. Personalen höll sig kvar i rummet under samtalet. Den intagne ifrågasatte detta och framhöll att samtalet var konfidentiellt, men fick till svar att anstalten bedömde att personal skulle närvara under samtalet.

Under den andra förhandlingsdagen ringde han återigen upp advokaten under en paus. Denna gång lämnade personalen omedelbart rummet, men blev beordrade att återvända.

Vid ett senare tillfälle, i april 2022, var han kallad att närvara via videolänk från anstalten vid bevisupptagning i tingsrätten. Även denna gång vägrade personalen att lämna rummet när advokaten ringdes upp.

Kriminalvården svarade på kritiken och anförde att lokalen som var bokad för huvudförhandlingen i februari 2022 ligger i anstaltens säkerhetsavdelning, men utanför det inre skalskydd som finns vid avdelningen. Intagna som vill ringa till sin advokat i just den lokalen informeras om att personal då måste kvarstanna i lokalen under samtalet.

Det finns, framhöll Kriminalvården, möjlighet för intagna att genomföra advokatsamtal i ett annat rum, där personal inte behöver närvara. Rummet ligger dock långt från lokalen där videoutrustning finns och vid korta pauser i förhandlingar finns det praktiska svårigheter med detta. Anmälaren informerades om detta men han valde att genomföra samtalet med personalen närvarande.

Någon information om att den aktuella lokalen var bokad till anmälaren i augusti 2022 finns och Kriminalvården kunde därför inte uttala sig om anmälares kritik såvitt avsåg det datumet.

JO väljer nu att rikta allvarlig kritik mot anstalten

Det följer av 7 kap. 5 § andra stycket fängelselagen framgår att elektronisk kommunikation mellan en intagen och en advokat som biträder den intagne i en rättslig angelägenhet inte får avlyssnas.

JO anmärker att bestämmelsen inte lämnar något utrymme för någon form av avlyssning mellan en intagen och en advokat när det rör sig om biträde i en rättslig angelägenhet. Ett eventuellt medgivande till avlyssning innebär inte en rätt för anstalten att frångå förbudet i bestämmelsen.

Att anmälaren, som Kriminalvården påstår, skulle ha godtagit att personal ändå närvarade saknar därför betydelse. Avlyssning har därmed skett i strid med 7 kap. 5 § andra stycket fängelselagen. Anstalten förtjänar därför allvarlig kritik.

Av Kriminalvårdens svar kan vidare utläsas att ordningen i praktiken innebar att intagna antingen nekades advokatkommunikation eller fick samtalet avlyssnat - ”anmärkningsvärt” enligt JO.

Det framgår att bristerna nu har avhjälpats, och JO utgår från att berörd personal har informerats om gällande regelverk.

Slutligen noterar JO att Kriminalvården har informerat Sveriges Domstolar om att det skulle frigöra stora resurser för myndigheten om förhandlingar via videolänk kan genomföras i större utsträckning. Detta har JO i sig inga synpunkter på, men mot bakgrund av vad som framkommit i ärendet understryker ombudsmannen vikten av att lokalerna och arrangemangen säkerställer de intagnas möjlighet till ett effektivt försvar.

Karl Engstrand

Instans: Övriga instanser

Rättsområden: [Advokat](#), [Kriminalvård](#), [Förvaltningsrätt](#), [Personuppgifter och integritet](#), [Övrig straffrätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skraddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter